

Chương 1

CÁC BỒN TRẦM TÍCH TRONG TIỀN HÓA ĐỊA CHẤT Ở VIỆT NAM

Các bồn trầm tích ở Việt Nam và các khu vực kế cận được hình thành từ Tiền Cambri đến suốt cả Phanerozoï theo các chu trình tách mở - khép đóng Prototethys, Paleotethys, Mesotethys, Cenotethys và Thái Bình Dương cổ (Hutchison C.S. 1994; Barber A.J. 2002) cũng như các miền thêm lục địa tiếp giáp. Các bồn trầm tích này là những thành phần của các địa khu liên hợp (composit terrane) Đông Dương, Shan - Thái (Sibumasu), Hoa Nam tách trôi từ Gondwanaland và giáp nối với nhau tạo thành lục địa Đông Nam Á trong Paleozoï và Mesozoï (Stauffer P.H. 1985; Metcalfe I. 1996, 2002).

Bản đồ các bồn trầm tích được thể hiện dưới đây dựa trên cơ sở phân bố thực tế của các đá trầm tích và núi lửa để vạch ra ranh giới hiện tại của các bồn. Ranh giới các bồn được khoanh nổi theo đá trầm tích và núi lửa cùng tuổi lộ ra trên mặt, cũng như bị các trầm tích trẻ hơn che phủ mà không phải là đường bờ cổ. Nguyên tắc này được áp dụng ở nhiều nơi, đặc biệt là Australia (Rankin L.R. và *nnk.* 1993). Đồng thời phương pháp phân tích bồn theo quan điểm kiến tạo mảng (Dickinson W.R. 1976; Mial A.D. 1990; Busby C.J. & Ingersoll R.V. 1995) cũng được bước đầu sử dụng để luận giải các bối cảnh kiến tạo.

Lịch sử hình thành và phát triển các bồn trầm tích ở Việt Nam gắn liền với 5 vĩ kỳ tiến hóa địa chất Arkei, Proterozoï, Neoproterozoï muộn - Paleozoï giữa, Paleozoï muộn - Mesozoï, Mesozoï muộn - Kainozoï tiến hóa theo các chu kỳ Wilson. Mỗi vĩ kỳ, đặc biệt là trong Phanerozoï chia ra các giai đoạn dựa vào các gián đoạn, bất chỉnh hợp khu vực cũng như địa tầng dãy¹. Còn các vĩ kỳ Tiền Cambri do tài liệu còn hạn chế nên chỉ thể hiện trên bản đồ diện lộ hiện tại của các thành tạo Arkei và Proterozoï mà chưa khoanh định các bồn của chúng.

¹ sequence stratigraphy